

תקציר – "חוק ותקנות שירותי הובלה"

הובלת מטענים במשאיות:

- ענף הובלת המטענים במשאיות הוא "מחזור הדם" של המשק הישראלי, המחבר בין כל נקודות הייצור, האספקה, היבוא והיצוא.
- 95% מכלל הובלת המטענים בארץ מתבצעת במשאיות ובלעדיהן אין קיום לכל פעילות המסחר, התעשייה והשירותים

היעדים שקבעה המדינה לגבי ענף ההובלה במשאיות:

- קידום הענף וייעולו לפי הסטנדרטים המקובלים במדינות המתקדמות בעולם.
- עמידה בתקנים בינלאומיים של בטיחות.
- הבטחת כמות ורמה נאותה של משאיות במשק.
- פתיחת הענף לתחרות חופשית ומאבק בקרטלים ותחרות בלתי הוגנת.
- שמירה על מוכנות מרבית לעיתות חירום ומלחמה.

הסדרי חקיקה בענף ההובלה:

- במהלך השנים נעשו ניסיונות רבים להסדיר את תחומי הניהול והבטיחות בענף ההובלה, באמצעות ועדות מייצעות, אמצעים מנהליים, צווים וחקיקה.
- הבעיה המרכזית של הסדרים אלה הייתה שהם חלו רק על מובילים שפעלו במסגרת חברות הובלה, אך לא חלו על בעלי רכב בודדים או בהובלה עצמית.
- נושא זה תוקן עם חקיקת "חוק שירותי הובלה" בשנת 1997.

חוק שירותי הובלה התשנ"ז-1997

מטרת החוק:

להגביר את הבטיחות בהפעלת רכב מסחרי ובמתן שירות הובלה, ולהגן על הצרכן ועל איכות הסביבה.

חובת "רשיון-מוביל":

- "לא ייתן אדם שירות הובלה, אלא אם כן בידו רשיון מוביל, ושירות ההובלה ניתן בהתאם לסוג הרישיון ולתנאיו".
- **שירות הובלה** – הובלת מטען ברכב מסחרי, בין שההובלה נעשית כשירות לזולת (הובלה בתשלום) ובין שהיא נעשית לצרכיו של המוביל (הובלה עצמית).
- **רכב מסחרי** – רכב מסחרי כהגדרתו בפקודה, שמשקלו הכולל המותר 10,000 ק"ג או יותר, ולעניין הובלת חומר מסוכן, רכב מסחרי בכל משקל כולל מותר.

תנאים למתן "רישיון מוביל":

- הכשרה מקצועית מתאימה.
 - מקום מתאים, לרבות מקום חניה לרכב המסחרי.
 - ציוד ומתקנים מתאימים למתן השירות.
 - התאמת מבנה הרכב למטען המובל.
- פיקוח על הבטיחות ע"י קצין בטיחות בתעבורה ואחראי בטיחות הובלת חומרים מסוכנים

סייגים למתן הרישיון או להחזקתו:

- הרשעה בעבירה לפי חוק זה שטרם חלפו שנתיים מיום ההרשעה.
- אי קיום תנאי מהותי מתנאי הרישיון.
- גרימת נזק שהיה בו כדי לסכן את הציבור או לפגוע בבטיחותו.

עבירות עפ"י חוק שירותי הובלה:

- הובלה ללא רישיון מוביל.
- העברת רישיון מוביל לאחר.
- הובלה ללא שטר מטען.
- אי מתן אפשרות לבצע פעולות פיקוח.
- עבירה על הוראת התקנות לפי חוק זה.

אחריות מנהלים:

- "נעברה עבירה בידי תאגיד, חזקה כי בעל תפקיד בתאגיד או עובד בכיר האחראי לתחום שלגביו נעברה העבירה, עבר את העבירה, אלא אם כן הוכיח כי העבירה נעברה בלא ידיעתו וכי נקט אמצעים סבירים כדי למנוע את העבירה".
- "בעל תפקיד בתאגיד" – המנהל הכללי וכל מי שאחראי בתאגיד על פעילותו של התאגיד לעניין הובלת מטען.

אחריות לעבירות תעבורה:

- (א)(1) בעל רישיון מוביל חייב לפקח ולעשות כל שניתן למניעת עבירה מהעבירות המפורטות בחלק ב' בתוספת הראשונה, ברכב מסחרי, בידי נוהג הרכב המסחרי, בעת מתן שירותי הובלה (בסעיף זה – עבירה); המפר חובתו האמורה, דינו – קנס כאמור בסעיף 61(א)(3) לחוק העונשין.
- (2) נעברה עבירה לפי פסקה (1), חזקה היא כי בעל רישיון מוביל הפר את חובתו לפי הוראות אותה פסקה, אלא אם כן הוכיח כי עשה כל שניתן כדי למלא את חובתו.
- (ב)(1) מוסר מטען יבדוק, בעת העמסת מטען על רכב מסחרי, את התאמת משקל המטען למשקל המטען שהותר להובלה ברכב לפי רישיון הרכב (בסעיף זה – המשקל המותר), וידרוש מהמוביל להפסיק לאלתר העמסה על הרכב של מטען שמשקלו עולה על המשקל

המכללה לבטיחות והכשרה מקצועית

המותר; הפר מוסר המטען את חובתו האמורה, דינו – קנס כאמור בסעיף 61(א)(3) לחוק העונשין.

(2) נעברה עבירה לפי תקנה 85(א)(5) לתקנות התעבורה, בידי נוהג הרכב המסחרי בעת מתן שירות ההובלה, חזקה היא כי מוסר המטען הפר את חובתו לפי פסקה (1), אלא אם כן הוכיח כי עשה כל הניתן כדי למלא את חובתו.

(3) לעניין סעיף קטן זה, "מוסר מטען" – מי שבידו השליטה או ההחזקה במטען בעת העמסתו מטעם בעלי המטען או מטעם מי שיזם את הזמנת שירות ההובלה, או מי מטעמם של כל אלה, ובלבד שהמטען מיועד לשימוש מסחרי.

התוספת הראשונה (חלק ב')

עבירות לפי תקנות התעבורה:

- 26(2) - נהיגה תחת השפעת סמים או משקאות משכרים, 27(א) - נהיגה ברכב העלול לסכן עוברי דרך,
- 85 - הובלת מטען,
- 87 - הובלת חומר מסוכן,
- 168 - שעות נהיגה ומנוחה,
- 306 - תקינות הרכב,
- 308(ד) - שימוש ברכב שנפסל,
- 364ד - התקנה ופעלת טכוגרף.

הפסקת שירות:

- "הוגש כתב אישום לפי חוק זה נגד אדם שהוביל מטען או שנתן שירות הובלה בלא רשיון לפי החוק, או בניגוד לתנאי מהותי ברישיון, רשאי המפקח להורות על הפסקה זמנית של מתן שירות ההובלה, לרבות על סגירת מקום שבו ניתן השירות ובלבד שמשך ההפסקה לא יעלה על ששים ימים..."
- הורשע בעל רשיון מוביל, רשאי בית המשפט, בנוסף לכל עונש, לצוות על ביטול הרישיון, לרבות סגירת המקום.

תקנות לביצוע החוק:

תקנות שירותי הובלה, התשס"א-2001 (ק.ת. 6088 מיום- 19 לפברואר 2001)

במבקש רשיון מוביל או באדם מטעמו האחראי על ההובלה, יתקיימו כל אלה:

- הוא תושב ישראל, ואם הוא תאגיד - הוא רשום בישראל.
- לרשותו מקום למתן שירות הובלה לרבות מקום חניה מתאים לרכב המסחרי.

המכללה לבטיחות והכשרה מקצועית

מוביל המפעיל עד 5 כלי רכב:

- הוא סיים קורס הכשרה לפי תכנית שאישר המפקח.
- הוא נמצא תחת פיקוח של קצין בטיחות בתעבורה מוסמך (הפיקוח יכול להינתן ע"י גופים חיצוניים שקיבלו אישור למתן שירות זה).

מוביל המפעיל 6 כלי רכב ומעלה:

- הוא מעסיק אחראי על הניהול המקצועי מוסמך ("מנהל מקצועי").
- הוא מעסיק קצין בטיחות בתעבורה מוסמך.

הובלת חומר מסוכן:

- הגדרות:
- חומר מסוכן - כהגדרתו בחוק שהוא חומר מן המפורטים בספר הכתום ובהתאם להוראותיו ולמעט פסולת רגילה כהגדרתה בתקנות בריאות העם (טיפול בפסולת במוסדות רפואיים), התשנ"ז-1997.
- מוסר מטען – מי שבידו השליטה או החזקה במטען לפני העמסתו.

הכשרה והסמכת מובילי חומר מסוכן:

- לנהג הרכב היתר להוביל חומר מסוכן.
- המוביל מעסיק אחראי על בטיחות ההובלה של חומרים מסוכנים.
- מוביל חומרים רדיו אקטיביים חייב בהיתר מאת הממונה על קרינה סביבתית במשרד לאיכות הסביבה.

תנאים להובלת חומר מסוכן:

- ההובלה נעשית עפ"י שטר מטען לחומרים מסוכנים שאליו מצורף כרטיס בטיחות.
- לרכב אישור הכולל את סוג המטען שהותר להובלה ברכב ותנאים נוספים להבטחת ההובלה של החומר המסוכן.
- הרכב מצויד במכשירים ואביזרים לכיבוי שריפות, עזרה ראשונה ובציוד מגן אישי לנהג.
- מתקיימים הוראות ההפרדה והסימון.
- הרכב נושא 3 שלטי אזהרה ברורים ונקיים התואמים לסוג החומר המובל.

שילוט אזהרה לרכב המוביל חומ"ס

הוראות שונות:

- גיל הרכב לא יעלה על 15 שנים.
- הרכב יעמוד בתקני ADR כולל גוררים.
- חניה של הרכב המוביל חומר מסוכן במרחק מעל 400 מ' מבתי מגורים או מבני ציבור, אלא לצורך פריקה או טעינה.
- התקנות חלות גם על רכב המוביל חומרים מסוכנים שמטענו פורק ולא נשטף וטוהר משאריות החומר המסוכן ואדיו.

דגשים בהובלת חומרים מסוכנים:

- משקל כולל מכסימלי 44 טון.
- רישיון מוביל לחומר מסוכן לגורר ולנתמך.
- התאמת הרכב/מיכל לחומר המובל:
- משקל סגולי.
- בדיקות תקופתיות עפ"י התקן.
- שיפוץ והכנה לבדיקה ע"י גופים מורשים.
- שפכים תעשייתיים – חומר מסוכן.

איסור מעבר בניגוד להוראות תמ"ר ב-68:

ב-68

אסורה הכניסה לרכב המוביל
 חומר מסוכן החייב בסימון על
 פי דין. כוחו יפה לדרך שלפניך